

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/54/2018
Identifikačné číslo spisu:	3715010215
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Hatala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:3715010215.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného B. V. pre obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, 2 písm. d), ods. 3 písm. a) Tr. zák. s poukázaním na § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 27. septembra 2018 v Bratislave dovolanie obvineného B. V. podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Pavla Loduha proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 19. novembra 2015, sp. zn. 2To/148/2015, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného B. V. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom z 10. septembra 2015, sp. zn. 2T/116/2015 uznal obvineného B. V. za vinného z obzvlášť závažného zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, 2 písm. d), ods. 3 písm. a) Tr. zák. s poukázaním na § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. na tom skutkovom základe, ako je uvedené v skutkovej vete výrokovej časti rozsudku.

Okresný súd obvinenému za to uložil podľa § 188 ods. 3 Tr. zák. a použitia § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Tr. zák. pre výkon trestu zaradil obvineného do ústavu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. obvinenému uložil aj ochranný dohľad na dobu 2 (dva) roky.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d), § 74 ods. 1 Tr. zák. obvinenému uložil ochranné ústavné protitoxikomanické liečenie.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. zaviazal obvineného nahradiť škodu poškodenej O. W., nar. X.X.XXXX, trvale bytom Y. XXX, okres B., zastúpenú splnomocnencom JUDr. Janou Glosíkovou, trvale bytom Bratislava, Vavilovova 20, vo výške 8.229,51 Eur.

Proti tomuto rozhodnutiu podal obvinený odvolanie, na podklade ktorého Krajský súd v Trenčíne uznesením z 19. novembra 2015, sp. zn. 2To/148/2015, podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného zamietol.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal obvinený, prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Pavla Loduha, dovolanie, ktoré oprel o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Tr. por., teda s odôvodnením, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený predovšetkým namietol porušenie práva na obhajobu z dôvodu, že výpoveď obvineného z 1. decembra 2014 bola, napriek povinnej obhajobe, uskutočnená bez obhajcu a obvinený bol ovplyvnený príslušníkmi Policajného zboru, aby sa priznal.

Ďalej namietal, že neboli vo veci vykonané konfrontácie, pričom rozobral jednotlivé výpovede, namietol i jeho nezákonné vzatie do väzby, tvrdil, že bol vykonaný rozbor jeho krvi, pričom bolo preukázané, že bol pod vplyvom narkotík pri výsluchu.

Dovolaciemu súdu preto navrhol, aby zrušil napadnuté rozhodnutia.

Súd prvého stupňa v súlade s § 376 Tr. por. zaslal dovolanie obvineného na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Považská Bystrica a poškodenej.

Okresná prokurátorka vo vyjadrení uviedla, že zásadným porušením práva na obhajobu je najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, pričom pri prvom výsluchu obvineného, ako aj pri výsluchu pred sudcom rozhodujúcim o jeho väzbe ešte neboli dané dôvody nutnej obhajoby, následne mal ustanoveného obhajcu počas celého trestného konania. O obhajobou navrhovaných dôkazoch bolo rozhodnuté. Rovnako nebol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., pretože všetky dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. poukázala na viazanosť dovolacieho súdu skutkovým zistením súdov nižšieho stupňa. Podľa názoru prokurátora neboli dovolacie dôvody dané, preto dovolaciemu súdu navrhla dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Súd prvého stupňa zaslal vyjadrenie prokurátora na vyjadrenie obvinenému a jeho obhajcovi, pričom obvinený reagoval nesúhlasne a spôsobom, ktorý bude istotne zohľadnený pri prípadnom rozhodovaní o podmienечnom prepustení z VTOS.

Poškodená navrhla dovolanie obvineného odmietnuť, nakoľko ide o jeho účelové tvrdenie, rozhodnutia súdov považuje za zákonné.

Najvyšší súd ako súd dovolací následne skúmal, či má podané dovolanie všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné, a či bolo podané oprávnenou osobou a pritom dospel k nasledujúcim záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím uznesenie Krajského súdu v Trenčíne ako súdu odvolacieho. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné. Dovolanie bolo podané obvineným prostredníctvom obhajcu, teda osobou oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. b), § 373 Tr. por., na okresnom súde, t.j. na mieste predpokladanom v ustanovení § 370 Tr. por., a v zákonnej 3-ročnej lehote. Dovolanie obvineného však nie je dôvodné.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Obvinený namietal porušenie práva na obhajobu a z toho vyplývajúcu nezákonnosť dôkazov, nevykonania navrhnutých dôkazov a absencie obhajcu pri prvotnom výsluchu napriek povinnej obhajobe a z toho prameniace vykonanie dôkazov nezákonným spôsobom.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Z dikcie cit. § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

V predmetnej trestnej veci bolo obvinenému vznesené obvinenie pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. Konanie o zločine nepatrí medzi taxatívne vymenované dôvody povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 Tr. por., pričom k zmene právnej kvalifikácie, s ohľadom na doplnenie vyšetrovania a posúdenia konania obvineného ako obzvlášť závažného zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 3 písm. a) Tr. zák. s poukázaním na § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. došlo až neskôr, pričom obvinený už obhajcu mal ustanoveného. Dôvody povinnej obhajoby v zmysle ustanovenia § 37 ods. 1 písm. a) Tr. por. však nastali už skôr, a to jeho vzatím do väzby. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na skutočnosť, že pri predmetnom výsluchu bolo obvinenému umožnené uplatnenie práva zvoliť si obhajcu, keď bol o svojom práve riadne poučený. Obvinený si obhajcu nezvolil.

Vzhľadom na vznik povinnej obhajoby bol obvinenému následne opatrením okresného súdu ustanovený obhajca, ktorý obvineného zastupoval počas prípravného konania, konania pred súdom. Obhajca pristupoval k obhajobe obvineného aktívne, zúčastňoval sa výsluchov, ako aj hlavných pojednávaní, podával návrhy a opravné prostriedky, teda dohliadal na uplatňovanie práv obvineného. Orgány činné v trestnom konaní a súdy v tomto smere poskytli adekvátny priestor na realizáciu práva obvineného na obhajobu a tento priestor bol zo strany obhajoby využitý. Dovolací súd nezistil porušenie práv obvineného na obhajobu ani v období medzi vznikom povinnej obhajoby a ustanovením obhajcu.

Pokiaľ ide o obvineným namietané nevykonanie dôkazov, takúto námietku nemožno úspešne podať v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Ak uplatnenie práva na obhajobu

spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú.

Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. taktiež nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Z uvedeného teda vyplýva, že pod porušenie práva na obhajobu nepatrí hodnotenie a rozsah vykonaného dokazovania súdmi nižšieho stupňa.

Zistenie skutku súdom na podklade dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní a procesne (rozhodnutím súdu) podložené odmietnutie dôkazných návrhov obvineného teda nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Zo spisového materiálu nevyplýva žiadna taká skutočnosť, že obvinený bol pod vplyvom drog, žiaden odber krvi mu robený nebol v dobe jeho prvotných výsluchov. Zadržaný bol 30. novembra 2014 o 10.30, vypočutý pred sudcom až 2. decembra 2014 o 10.30 hod. a je zrejmé, že po zadržení sa k žiadnej omamnej látke nemohol dostať.

Obvinený ďalej namietal nesprávnosť právnej kvalifikácie, čím sa naplnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je potrebné ďalej uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V trestnom konaní platia zákonom stanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre

hodnotenie dôkazov. Podľa nich je potrebné zisťovať skutkový stav vecí v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie. Trestný poriadok nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Dovolací súd pri posudzovaní naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu, zo spáchania ktorého bol obvinený uznaný za vinného, vychádzal zo skutkových okolností ustálených súdmi nižšieho stupňa. Ako bolo uvedené vyššie, takto zistený skutkový stav nie je dovolací súd oprávnený skúmať a meniť.

Obsahom dovolania obvineného bolo taktiež rozsiahle posudzovanie výpovedí svedkov, vykonaných dôkazov a polemizovanie so závermi súdov. Takéto námietky, smerujúce k hodnoteniu dôkazov spôsobom, ktorý by zodpovedal predstavám obvineného, svojím obsahom nenapĺňajú nielen dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ale ani žiaden iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por., a preto najvyšší súd jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.